

Szerkesztővel értekezni lehet mindennap 11 és 12 óra között. — A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény Margitai József szerkesztő nevére küldendő.

MURAKÖZ

Előfizetési árak:
 Egész évre 4 frt
 Fél évre 2 frt
 Negyed évre 1 frt
 Egyes szám 10 kr.

Kiadóhivatal:

Fischer Fülöp könyvkereskedése.
 Ide küldendők az előfizetési díjak nyitlitterek és hirdetések.

MAGYAR és HORVÁT NYELVEN MEGJELENŐ TÁRSADALMI, ISMERETTERJESZTŐ és SZÉPIRODALMI HETILAP.
Megjelenik hetenként egyszer: vasárnap.

Hirdetések még elfogadtnak:
 Budapest: Goldberger A. V. és Eckstein B. hird. irod. Bácsban: Schalek H., Dukas M., Oppelk A., Daube G. L. és társánál és Herndl. Brtnben: Stern M.

Hirdetések jutányosan számíttatnak.

A „Muraközi tisztí öngégélyző szövetezet”, a „Csáktornyai takarékpénztár”, a „Muraközi takarékpénztár” sat. hivatalos közlönye.

Nyitlitter petisova 10 kr.

A sajtó kötelessége.

A pénz-sóvárgás soha sem volt nagyobb, mint manapság. Az igaz, hogy olyan rafinált élvezeteket se adogattak pénzülmi ma A fényűzés bámulatos már a középosztálynál is, sőt a földmivel osztályt is rabságába ejtette. Hogy az emberek tündöklésben, fényben és jólétben mutakozzanak, képesek a legkétségbejöttbb spekulációkra.

Az élet megrágtult az igények tulcsigázása következtében, nagyon sok embernek becsületes munkája már nem biztosítja a kiadásokat, s így áll elő a lutrizás, a börzespekuláció és a tippelés. A kornak ez a fényűző drágasága a legnagyobb kalamitások közé a hivatalnoki osztályt sodorta, hisz ennek az osztálynak fizetése nagy részben még ma is ugyanaz, mint volt két évtized előtt, mikor még a ruha, szoba- és étkező-asztal luxusa nem volt így kifejlödvé.

De erőt vesz minden emberen a könnyű pénzszerezésnek vágya, mert a becsületes munka a dözsölés és fényűzés kenyerét alig biztosítja. A sorsjegy láz európa-szerte dühöng, a szerencsejátékok ma is virágznak, de a legtitkosabb szerencsejáték maga a börze-spekuláció.

Mennyi embert lépre csal a börziánerek csillogásának ingoványa. Itt is, ott is szó kerül X ről Y-ról, mint ki más vagyonát szerencsés börzespekulációnak köszönheti: egyik-másik hintóban terpeszkedő

börziánér határtalan hirnèvre tett szert, hogy milyen szerencsés keze van. Csak öt kell tőzsde-ügyleti lebonyolításokkal megbizni és kész a siker. Hej pedig mennyi-szer megszólalt a dob, melynek szomoru hangja azt jelentette, hogy a tisztelt úrtól azért uszik el a ház, mert börzén játszott. Mennyi rejtett és nyilvános könyecsepp beszélhetne arról a lelkelenségéről a vak sorsnak, mely ugyszólván pillanat alatt koldussá teszi áldozatát.

Valóságos böjti prédikáció!

Nem okul belőle senki, mert hát az a legnagyobb szerencsétlenség, hogy voltaképpen ezeket az ügyleteket teljesen titokban tartjuk. Csak itt ott szivárog ki valami! Az illető azonban tagadja a dolgot, mert szégyenli a vagyonszerzésnek ezt a módját és abban a szerencsés helyzetben, ha mégis meggazdagodnék, váltig azt akarja elhitetni, hogy vagyonát becsületes munkával szerzte. És a kiket hajléktalanná tett a börze, oh, azoknak van okuk szerencsétlenségüket még jobban takarni. Hisz a sajnálkozást mélysegesen devalválja az a tudat, hogy valaki a bő ze áldozata, a börze bukottjai elvesztikpolgártarsaik bizalmát és becsülését is.

Igy kerülnek hát lépre az újabb és legújabb áldozatok. A börziánerek pedig továbbra is hintóban terpeszkednek, mert nekik ki jár a jutalék, ha az illető ezeket bukott is; kecsgetetik is fellegvárakkal a vidéki balekeket, a kik, mi sem természetesebb ennél, szépen beugranak.

Elmondható egész teljességében, hogy ezek a börziánerek a hollók, a kik a halottak testén hznak, a kik most már nemcsak a kereskedő osztályra vadásznak, de »üzemükbe« veszik a társadalom minden osztályát. Börze különbözet és provizio ezen a czimen építik az Andrássy és Hatvani-utczai palotákat.

Minél nagyobb méreteket ölt a börze-spekuláció szédelgése, a sajtónak annál inkább kötelessége fölshólnai, hiszen egyik-másik pénzügyi szaklapban, a családokban, egész szemérmellen czikkeek jelennek meg a börzespekuláció csodálatos hegyeiről, irányzatos számvetésekkel. Ezek viszik tőrbe a jó vidékieket, a kik még jó, ha csak vagyunk egy részének elvesztésével ábrándulnak ki szédítő aranyálmukból.

Vigyázzunk az üzleti lapok emez alantós ügynökösködésére Ne menjünk vakon a veszedelemnek.

Kivonat

az 1894. évi május 1-én a megyei közgyűlés elé terjesztendő
alispáni jelentésből.

A törvény által tisztemül szabott kötelesség, mihez képest a törvényhatóság állapotáról és a közigazgatási hivatalos ügyvitel körében tett intézkedésekről szóló jelentésemet, mely a múlt évi szeptember hó 1-től ezen évi márczius hó végéig ter-

A „Muraköz” tárczája

Blaha Lujza kérője.

Irtá:

Verner László.

A Bárány utcában kanyarodtunk el. Az öreg Lyceumból már csak Minerva látszott, a mint áldólag terjeszt ki kezét kitűnő és szekundába pónált csemetéin, mikor az áprilisi szellő oly szörnyen megijesztett.

Egy ismerős hangot hozott a fülémhez.
 — Alljon meg Nácsi urfi.
 Összeborzadtam. Ijedtemben elejtettem a metafizikát.

Hisz ez Lipták ur hangja, kinek már két esztendő óta vagyok adósa. Kód elöttem, kód mögöttem. Megkétszereztem a lépéseket. A hang azonban ismétlődött. A diák czimborákon tekinték végig s miután láttam, hogy Lipták ural szemben az immunitás véd: megálltam. Alapítlan félelem! Hisz ez nem Lipták ur, hanem Ferke, a mi kocsiunk, hazuról. Bekesze panyókára vetve, széles, borjuszájú ingujával szégyelenesen játszik a szellő, még a bajusza is oly takarosan van kipödörítve.

— Mi baj Ferke?

— Köszönöm a kérdését, semmi. Egészsegünk vagyunk. Továbbá: megsaporodtunk, a Bimbó megellett. A hizókat levágtuk. Ebből a nagyszony elköltötte az urfi örökségét.

— Jól van! Levelet nem hozott? A lajblí alsó gombját fogta meg Ferke, akkor egyet rántott azon. A fényes gombok felpattantak s elővette a levelet. . . . Jaj be ledves anyám is volt nékem!

— Ferke, estére elmegyünk a színházba. Ferke akorra rendbe igazította a medgyesi piaczon vett virágos lajblíját és ezt szölte vissza:

Jó lesz urfi, jó lesz.
 Az nap pedig nagy ünnep volt nálunk, nagy ünnep. „A bájdus magyar zenér” (mint a helybeli újságunk mondta) már mint Blaha Lujza nálunk szerepelt.

Elmosott ez az esemény mindent. Még azt a világra szóló újságot is, hogy a követünk, (ki kelt mondanom: ellenzéki követ volt) kilencz év után ma tartotta szűz beszédét a Házbán.

Nem járt el annak hira ide. Pedig ha ide nem, hát hova? Így történt aztán, hogy a mult választásnál utilaput kötöttek az eivhú kukának. (Nevet nem említek). Váltig bizonyozott a „veterán kuka”, (így nevezték el) hogy pedig éppen a mult napokban szónokolt a mesterséges borok tárgyalása alkalmából, bizalmatlanságot fejezve

ki a kormánynak, a mire nálunk az volt a válasza: „Hiszi a piczi.”

De mindez nem tartozik ide. Felvittem Ferkét a kakasállóra. A karzat nekem régi ismerősöm. Több ízben pénzügyi differenciáik ide szoritanak föl, de ma nem birtam a régi ismerősöket kihalászni.

Nem voltak ott a koristák szállás és kosztadói, mosónék, csizma- és ruhatisztítók, de egytől egyig urak, részint a magam fajtájából is. Csengettek. Szinte bizsereg a vér az erekben a kínos várakozás miatt. De végre! „Zug a tenyér-vihar” (a helyi lapunk szava) a mint Blaháné, mint Rózi a gereblyével válan a szinpadon terem s rágyújt egy oly nőtára, mely szivet szorít, könnyet fakaszt

— Hogy fest Ferke?
 — Teszi!

Hogy aztán az apóra kerül a sor, fölemeli Ferke a jobb kezét, egyet csettent és önféledten kiált fel:

— Isza te!
 Még a sarkantyuját is összeveri, a kakasállón, ha nincs úgy beékelve, mint a kérévébe kötött bogács. A karzat vesztülit tapsolt. Ne bódulj Ferke, nem a „Gostánnál” mulatsz most.

De ha nem bírok a szívemmel. Birj vele. Hisz az csak! . . .
 Vége volt az előadásnak. Igyekezünk lejutni.

— Hogy mulattál Ferke, mond?

jedd időszakot foglalja magában, következőkben van szerencsém tisztelettel előterjeszteni:

A felnőttek közegészségi állapota szeptember és október hónapok folyamán általában kielégítő, sőt nagyobb részben teljesen kedvező volt, novemberben a rossz időjárás következtében több vidéken emelkedett ugyan a megbetegülések száma, azonban a közegészségügyi állapot a csáktornyai járás kivételével — egyebütt még mindig kielégítőnek volt mondható.

A gyermekek közegészségügyi állapota a köztük felmerült járványok miatt egyáltalán kevésbé volt kielégítő, mint a felnőtteké.

Az észlelt és gyógykezelés tárgyát képezett betegségek közt a légzési szervek bántalmi adatai legnagyobb százalékot, ezeken kívül pedig a csúszok, bél-hurutok, hasi hagymáz, valamint gyermekeknél szórványosan a hökhurut, dyphteritis, torokgyík fordultak elő említést érdemlő számban.

A trachomában szenvedők gyógykezelése a szokott módon teljesített, a betegek száma lassan ugyan, de mégis apad, az esetek legtöbbje a kórnak enyhébb alakjához tartozik. Van szerencsém e helyen örömmel jelenteni, hogy a nagymélt. belügyminiszterium Dr. Böhm Sidny perlaki járási és Dr. Vitzteki Fülöp körorvosnak a trachomások gyógykezelése körül kifejtett rendkívüli buzgalmukért elismerését fejezte ki.

A hasznos háziállatok egészségi állapota kielégítő volt; fordultak ugyan elő egyes helyeken ragályos betegségek, így szórványosan lépfene és a sertésekénél orbáncz, de a kellő szigor és szakértelemmel alkalmazott övrendszabályok folytán azok megszüntek. A fennálló megyei szabályrendelet értelmében az apaállatok megvizsgáltattak.

A hasznos háziállatok járlatai és kereskedelmi forgalmát illetőleg tisztelettel jelentem, hogy a múlt évi szeptember hó 1-től folyó évi márczius hó végéig a központból kiadott 106.349 drb 5 kros, 36.895 drb 3 kros marhajárlati úrlap, melyekért összesen 6424 frt 30 kr. bélyegilleték szolgáltatott át a m. kir. adóhivataloknak.

A múlt évi szeptember hó 1-től folyó

— Ne ámitson el az urfi. Megszolgálom holtig. Igazán színészek ezek?

— Mi volna más?

— A többiről csak valahogy elhinném, de az a Rózi csak úgy elegedett közéjük bizonyosan. Nem lehet, hogy az valami ifjasszony legyen! Igazán Finom Rózi az! csak azt nem értem, hova tette az a Sándor is a szemét... No, nésd!... Mig azt a másik hitvány leányt vette el olyan az, akár Vér Klára.

— Nagy ténsasszony ám az — szóltam Ferkéhez. Báró az ura. Ugy bizony Ferke!

— Nem hiszem, sehogy sem hihetem. Ne csufoljon már az urfi, de valami motoszkál a fejében. Mindenkinek kijutott a párja ott a színházban, csak ennek a Rózinak nem, már ebből is látszik, hogy olyan paraszt ő, mint jómagam. Már régen ől az anyám, házasodnék meg. En elveveszem ezt a Rózit. Elnézem neki, hogy olyan kikapós volt, csak aztán becsúje meg magát. Azután Kamaráson ugy sem ismerik. Az urfiban meg van lélek, hogy ki nem beszél...

— És Ferke még most is legény, a miért ez a „Rózi“ nem lehetett az övé.

évi márczius hó végéig a vármegye területén előfordult tüzesetek száma összesen 83 volt, melyeknél az összes elhamvasztott érték a hivatalos kárfelvételi jegyzőkönyvek szerint 142 750 frt 90 krt tett ki, biztosítás által megtérült 60 501 frt, s így a biztosítatlanul szenvedett kár 82 249 frtra rug.

A tűz keletkezésének oka a teljesített vizsgálatok szerint 12 esetben gondatlanság, 14 esetben gyujtogatás és 57 esetben kideríthetlen volt.

Van szerencsém Zalavármegye népoktatásügyének állapotáról a következőket előterjeszteni:

A legutolsó statisztikai munkálatokhoz begyűjtött 83.220 tanköteles

A tényleg iskolázók száma 61 072

Az iskolázók anyanyelvük szerint:

Magyar 49359

Német 459

Horvát 9425

Vend 2325

Az igazolatlan iskolamulasztásokból begyűlt 364 forint

A vármegye tankötelesei 414 elemi iskolában, négy felsőnépiskolában, nyolcz polgári iskolában, két középkereskedelmi iskolában három alsóbbfoku kereskedelmi iskolában, hét iparos tanonciskolában nyerne oktatást.

Perlakon az iparos tanoncok új iskolája nyitattott meg.

Légrád róm. kath. közönsége leányiskoláját külön szervizvén, vezetését szerzetesnőkre bízta

Állami iskolák felállítására hozott javaslatba Mura Szt-Kereszten, Dráva-Szt-Mihályon, Rétháton, Bükösdön

A községek és felekezetek által fenntartott iskolák közül ezen időszakban is nyolcz helyezettett el új épületben. Némelyek, így Kotor is, mindjárt gyermekmenedékháza részére is jelölt helyiséget.

Zalavármegye közigazgatási bizottsága ápril havi végzéséből kifolyólag felterjesztés tételik a vallás- és közoktatásügyi miniszter urhoz, hogy a már engedélyezett vagy javaslatba hozott állami iskolákon kívül, az ezeréves ünnep alkalmából felállítandó négyszáz iskolából földrajzi és nemzetiségi viszonyaiban oly fontos vármegyénknek még egyéb új állami iskolák is engedélyeztessenek

A jelen tanév közepéig Zalavármegye tanítóinak száma 658 ig emelkedett

Ugyanezen miniszteri rendeletnek a magyarul nem tudó tanítókra vonatkozó intézkedéseihöz képest megállapított, hogy Zalavármegye nemzetiségi vidékein, hol 1884. őta a jelen tanév kezdetéig negyvennyolcz új tanítói állás szerveztett s a horvát és vendajku iskolázó gyermekek száma tizenegyezeret meghalad, — a magyar nyelvet oktató képességgel nem bíró tanítók száma ötre olvadott. Ezek is jó részben előrehaladott koru tanítók, kik a magyar nyelvet póttanfolyamokon sem bírták elsajátítani, vagy pedig a kántorkodás helyi viszonyainál fogva tetteek meg állásukban; különösen azon oknál fogva, mert csáktornyai tanítóképezdénk végzett növendékei az ország más vidékein is nyerve alkalmazták, a régiek eltávolítása csak a viszonyok és az oktatás ügyérdekeinek együttes tapintats elbírálásával, esetről-esetre történhetett

A vármegye kisedvédelem nagyfontosságú ügye a tavalyi tervezet alaján indult lendületnek a már 1893 év nyarán, az intézmény új volta daczára, tizenöt nyári gyermekmenedékház nyitattott meg.

Az őszkor pedig Perlakon a „Dunán-

tuli Közművelődési Egyesület“ állított kiseddövödát, melynek új épületére a perlaki képviselőtestület 9450 forintot szavazott meg.

Légrádon a róm. kath. hitközség nyitott kiseddövödát, Kotor község legközelebb töltötte be az általános menedékház állást. Dráva-Vásárhely megszerezte övödájának a szükséges épületet. Káptalanfalva szervezte az övönői állást.

Nagy Kanizsán két kiseddövödában hat havi és hat heti dajkatanfolyam tartattott. Zala-Egerszegen és Csáktornyán még a nyár előtt hat-hat heti tanfolyam szerveztetik.

A törvényhatósági közutak állapota fokozatos fejlődésben van.

Az 1893. évre előirányzott fedanyag szállítási, hidépítési és fentartási, s egyéb munkálatok befejeztettek.

A posta- és távirdu ügyek terén említésre méltó mozzanat nem fordult elő.

Gőzkazán 263 drb van üzemben, melyek közül a lefolyt évben szilárdsági próba alá vétett 39 drb, megzemeltett 224 drb

Közgazdasági viszonyainkat illetőleg a következőket van szerencsém jelenteni:

Az 1893-ik év általában a száraz időjárású évek közé sorolható, sem a tavaszi, sem a nyári időszak csapadékban nem bővelkedett; a termés aránylag jó volt és minőségre nézve kifogástalan lett.

A vármegye lakossága nagyobb részt földművelőkből állván, a múlt évi alig közepes gabona- és rossz bortermés, valamint ezen czikkék állandó alacsony árai következtében nem kedvező helyzetben van.

A vármegye főszvagyonra áll részint földterhermentési- és takarékpénztári- részint pedig magán kötvényeken elhelyezett 9926 frt 77 kr. tőke és ezután esedékessé vált 56 frt kamat követelésből, mely utóbbinak behajtása iránt az intézkedés megtéttett, s így ezen befolyandó kamatösszeggel együtt a vármegyei főszvagyon tőke állaga folyó évi márczius hó végével 9982 frt 77 krt tett ki.

Kelt Zala Egerszegen, 1894. évi ápril hó 15-én

Csertán Károly sk.,
Zalavármegye alispánja.

Különfélék.

Csáktornya város képviselőtestületének f. hó 23 án tartott közgyűlésén: a kiküldött számvizsgáló bizottság Szilágyi Gyula elnöke mellett Nuzsy Mátys és Graner Miksa városi, és Murai Róbert kiküldött megyei bizottsági tag a városnak múlt évi számadásait, az iskolai és szegényházi alapok vagyoni kimutatás-át megvizsgálván, arról szóló jelentésüket betérjesztették. A számadásokat és a jelentést egész terjedelmében felolvastván, a képviselőtestület azokat helyeslőleg tudomásul vette s a felmentvényeket megadta. — Ezután a Csáktornyán lefolyt Kossuth-ünnepélyekre vonatkozó számadást terjesztette be a képviselőtestület kebeléből kiküldött rendező bizottság; a számadás szerint az összes kiadás 742 frt. 50 krt tett ki melyből árverés útján — a gyászdiszítés anyagából — megtérült 180 frt 37 kr s az így fedezetlenül maradó 554 frt. 13 krt a városi pénztár terhére jegezték; a rendezés közül tanusított buzgó tevékenységükért Pruszázt Alajos, Ziegler Kálmán és Morandini Bálint r. b. tagoknak jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak. — Pruszázt Alajos városbíró jelenti, hogy két gyűjtő iv is érkezett

a Kossuth-szobor orsz. bizottságától az előjárásához; indítványozza, hogy Csáktornya határszéli város nevében a képviselőtestület Kossuth hazakerkezésének emlékét maga külön örökítse meg egy emlék felállításával. A közgyűlésen egyhangulag elhatározták, hogy a képviselőtestület az eszmét magáévá teszi, gyűjtést indít egy felállítandó emlék költségeire. A gyűjtés előkészítésére saját kebeléből Prusácz Alajos városb. elnöke mellett Ziegler Kálmán, Zakál Henrik, Szakonyi Zsigmond, Szilágyi Gyula, Morandini Bálint, Szeivert Antal és Hirschmann Leó tagokból álló bizottságot küldi ki. Végül az eddigi Varszadi-utcát a mult ülésen hozott indítvány alapján Kossuth-utcának nevezték el.

Hymen Kramarics Viktor perlaki ke reskedő e 21-én vezette oltárhoz Vogler József széchénkúti nagybirtokos kedves leányát Olga k. a.

Eljegyzés Rittmüller Ármin csáktornyai urad. fővadász eljegyezte Fehér József urad. mérnök kedves leányát Ella k. a. Sok boldogságot!

Bélyézatot hirdetett az igazságügyminiszterium a csáktornyai, perlaki és letenyei kir. járásbírósnál betöltendő 1-1 irnok állásra.

A bagonyai, áldozó csütörtök után meg tartani szokott orsz. vásár az idén s ezen tul állandóan május 19-én fog megtartatni; az esetben pedig, ha május 19-ike vasárnap vagy ünnepnapra esnék, a következő napon.

— Zalavármegye törvényhatósági bizottságának 1894. évi, május hó 1-én s folytatva tartandó közgyűlésén felveendő, vidékünket közelebből érdeklő tárgyak sorozata: A vármegyei vasúti bizottság javaslata az Alsó-Lendváról Regedéig tervezett h. é. vasut segélyezése tárgyában. A vármegyei közigazgatási bizottság véleménye a Zala-Egerszegben engedélyeztetni kért harmadik gyógyszerárú vonatkozólag. A csáktornyai és ezzel szomszédos gyógyszerárúak forgalmára vonatkozó jelentések. Csáktornya község képviselőtestületének a villamos világítás tárgyában hozott határozata az elrendelt hiány pótlás után felterjesztetik. Szoboticea község birájának folyamodványa, községi ingatlan szabadságából történt bérbeadásának jóváhagyása iránt. Jurcsóvecz község birájának folyamodványa községi ingatlan szabadságából való bérbeadásának jóváhagyása iránt. Mura Fűrés község képviselőtestületének ilkvi kiigazítást tárgyazó határozata. Mura-Csány község képviselőtestületének a hitellekkönyv másolata megszerzése tárgyában hozott határozata. Gerencsér György dráva-vásárhelyi tanító özevegének nyugdíj ügye. Tiszai András dekanovecz volt tanító nyugdíj ügye. A nagykanizsai serfőzde részvénytársaság folyamodványa a hitelesítési díjak mérséklése iránt.

— **A csáktornyai szepitő egyesület** ma egy hete tartotta alakuló közgyűlését. Megjelent több mint 100 tag, a mi az új egyesület életrevalóságára enged következtetni. Jency Gusztáv, az előkészítő-bizottság elnöke megnyitván a gyűlést, köszöntötte a jelenlévőket, és az egyesületnek 316 tagja van; még pedig: 32 alapító, 275 rendes s 9 vidéki. Az alapszabályok felolvastatván, azok elfogadtattak, mire az egyesület megalakulása kimondott. Megválasztottak: elnöknek Morandini Bálint, alnöknek Alszegey Alajos, pénztárnoknak Czvetkovits Antal, jegyzőnek Thorday János. Választmányi tagokul megválasztottak: Bencsik Ferenc, Bernyák Károly, Hirschmann Leó, Masztnák József, Margitai József, Megla István, Neumann Albert, Neumann Bernát, Neumann Simon, Nuzsny Mátyas, Pálya Mihály, Petrics Ignác, Prusácz Alajos, Rosenberg Lajos, Salon Péter, Stefaics Miksa, Strahia Károly, Szei-

verth Antal, Tódor József, dr. Schwarz Albert, Vratsits Károly, Wollák Rezső, Ziegler Kálmán, Zrinyi Károly. Az egyesület alakulását előkészítő bizottságnak a közgyűlés jegyzőkönyvileg mondott köszönetet. — Az egyesület válaszmánya a hó 24-én tartotta első gyűlését, melyen gróf Festetics György az egyesület védnökévé választotta meg Ugyanezen a gyűlésen a város pontos térképének elkészítése, s ezen az alapon a város utcáinak a jövőben leendő rendezése fasorral való beültetése és szépítése elhatározatott. Szóba jött egy városi park létesítése is, mely ügyben a város térképének elkészítése után hozatik érdemleges határozat. Végül egy szűkebb körű bizottság választott abból a czélből, hogy az utcák és terek állapotáról szépiészeti és tisztasági szempontból meggyőződést szerezzen és tervet készítsen.

Önzetlen munkásság szép példája. Vaskorpad Vendvidék község hegy- és földvédelmi tartozás miatt már az anyagi tönk szélén állott, a hanyag kezelés folytán rendkívül zavarok uralkodtak; birtok birtok után került dombra s mert a gazdák egyetemlegesen vállaltak felelősséget a tartozásokért, kivétel nélkül mindenkit sújtott u mindig jobban elharapodzó veszedelem, mikor Sinkovich Dénes állami iskolai tanító önzetlen jóakarata és kitartó munkássága megmentette az egész községet, rendezvén az évtizedek óta összebonyolult számadásokat. Munkájáért fizetést nem fogadott el, csak azt kérte a községtől, hogy az iskola kertjét rendezzék, mit a megmentett lakosok örömmel vállaltak el.

CSARNOK.

I l u s.

Rajz.

(Írta: Bibó Lajos.)

A kávéház füstös, nehéz légkörében i-merkedtem meg vele, a mint ott ült a tükrökkel körített kis asztalka mögött. Az utcán valami nyilvános ünnepélyen találkoztunk, a táncszalon sima parkettjén.

Kifüggően táncolt.

A keringő dallamos ütemeinél oda-borult mellyen a szívemre, mintha a vér lázas keringését, sebes dobogását akarta volna hallgatni. Halovány, gyermekies vonásait gyöngyöztetve látta s nézte mereven a keblemre tűzött rózsát, melynek szirmait leperzselte a bálai éj forrósága.

És én is néztem — Őt . . .

Pezike, pihegő ajkai, melyeken meg látszott az epedő mámor, sovárgó vágy s melyek annyi üdvöt, annyi gyönyört kínáltak szomjas lelkemnek.

— Ilus! szóltam hozzá susogó ajakkal. — Jöjjen, hagyjuk itt ezt a lármat! . . . minélkünn jobb lesz a magány, valami elhagyott, madárdallos berek! . . .

Nagy könnyelt szemem boldogan emelte reám s igyekezett kivonni a terem mámoros légköréből.

— Menjünk!

S kifordultunk az ajtón, vissza se tekintve többé.

Ott lakott egész nap nálam. Egyszer nagyon elszomorodott, mikor híret vette, hogy valamelyik padlásaszobában egy szegény, nyomorult öreg asszony haldoklik.

Meglátogattuk.

Ilus odaszaladt a vonagló koldusnőhöz s összecsockolta a szed-rjes vonásokat.

— Szegény anyám! . . .

A haldokló szigorú tekintetét reám emelte s kimondotta a nehéz fájó kérést:

— A szeretőd?

— Nem, nem, a férjem, válaszolta Ilus s kockolta a szegény asszony fáradt szempilláit.

Azután ismét reám borult s rimánkodott, hogy ne haragudjak azért az ártatlan hazugságért.

A halottas szobából kitámolyogtunk.

*

Meguntam, csendet ő is, én is. Vágytunk a zajba, az idegenek közé, s valami új, szokatlan inger után néztünk. Egy napsugaras alkonyaton lent voltunk a kertben s hallgattuk a cigányt.

Csak úgy repkedtek a szilaj hangok a barna fiúk kezei alól, hogy Ilus le sem tudta emelni a tekintetét a halvány primáról.

A könyvei is hulltak.

Mikor aztán késő éjjelen, csillagok fénye mellett hazamentünk, úgy tetszett előttem, hogy Ilus elhidegült.

És reggel? Üres volt a madárdallos fészek, Ilus elröptt, hogy ne is lássam soha

*

Multak az évek.

Kezdettem vallásos ember lenni s szorgalmasan látogattam a templomokat.

A szerelem helyét elfoglalta a hit.

Egy ízben, mikor a templom lépcsőzetén térdeplő koldusnőknek a szokásos alimizsnát osztogattam, égető könnyecpp hullott a kezemre.

Megérezte a lelkem, a szívem is azt a könnyet s fölpillantottam . . .

Előttem térdelt Ilus, egy rom a régi jó időkből.

NYILVÉTER*

Nyersselyem Bastruhákra alkalmos kelméket öltönyönként 9 frt 50 krért és jobb fajtájukat is — valamint fekete, fehér és színes selymekelméket méterenként 45 król 11 frt 65 krig — sima, koczkázott, csikozott, mintázott és damaszott stb. minőségben (mintegy 240 fajtában és 2000 különböző szín s árnyalatban) szállít; postabér és vámmentesen a privátmegrendelők lakására Hienneberg G. (cs. kir. udvari szállító) selyemgyára Zürichben. Min-tak postafordultávkül díjnek. Svájcba címzett levelekre 10 kros s levelező lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó.

*) E rovat alatt közlőtekért nem vállal felelősséget a Szerk.

FELELŐS SZERKESZTŐ

MARGITAI JOZSEF

S urednikom moći je svaki dan govoriti med 11 i 12 vurom. — Sve pošiljke tišće se zadržaja novinah, naj se pošiljaju na ime Margitai Jozeфа urednika vu Čakovcu.

Izdateljstvo:

Kajizara Fischel Filipova kam se predplata i obznane pošiljaju.

MEDJIMURJE

Predplatna cena je:

Na celo leto . . . 4 frt
Na pol leta . . . 2 frt
Na četvert leta . . . 1 frt

Pojedini broji koštaju 10 kr.

Obznane se poleg pogodbe i računaju.

na horvatskoj i magjarskom jeziku izlazeći društveni znanstveni i povučljivi list za puk. — Izlazi svaki Otijeden jedankrat i to: vu svaku nedelju.

Službeni glasnik: „Medjimurskoga podpomagajućega činovničkoga društva“ „Čakovečke sparkasse“, „Medjimurske sparkasse“, i t. d.

Zdravoslovje.

3. Hrana.

Jesti je potrebno samo onda, kad je želudac prazen i kad čutimo glada. Nevalja neposredno pred jelom svoje telo ili duh odviše napinjati.

Jestvine potreba odviše prebirati, ali se takaj neememo samo jedno jelo privčiti, ar onda probavne mišice oslabe. Pri tom je treba misliti na to, da jedno jelo bolje godi, nego li drugo, da nisu vse jestvine za vsakoga i vsaki put zdrave. To ovisi vnogo o telovnom ustroju i o drugih prilikah Jednomu godi jelo, koje drugomu more naškoditi: jeden more više, drugi menje jesti; jednomu godi više sladko, drugomu kiselo itd. Vsaki vu tom pogledu, treba da bude svoj lastoviti doktor, da pazi, kaj mu godi, kaj li mu škodi, ter da se po tom ravna. Zdravomu želudcu potrebno je davati lahko i teško probavljiva jela, ar se tim vježba i jaši, a dobiva li samo lahko probavljivu hranu, nevr i dovoljno delatnost, a tim i telo slabi.

Naša hrana treba da je sastavljeno kuliko moguće od istih stvarih, od kojih je naše telo sastavljeno i treba da je kaj više raztopiva, da se najmre zevsema vu tekućinu pretvarati more.

Dok našemu zdravju po ljeti više godi hladna, kapljevena, nakisela, biljevna hrana, osobito voće (sad). — to je bolje po zimi čvrstu hranu, osobito meso jesti, da želudac

kaj više dela i kaj vekšu nutrašnju vrućinu proizvodja.

Nevalja odviše mēšati sladkih i kiselih, hladnih i toplih jelah, pak je i nezdravo jesti odviše slanah paprenih jelah, vnogo ribah, frižkoga kruha, žganicov, rezarcov, testenine, sira, tvrda jajca, tvrdu govedinu, vnogo sočiva; ar se tim probava kvari. Čoveku bude najprobitačnija tak zvana „mešovita hrana“, t. j. jela od živinah i od bilja.

Jesti nevalja odviše frižko (hitro), nego treba čvrsta jela dobro prežkavati (zkosati) i slinom premēšati, gdo to nečini, probavu sebi zevsema pokvari, a tim i zdravje.

Ljudi, koji neimaju zubb, nesmeju čvrste hrane jesti ili pak bar jako malo; za takve ljudi najzdraveše je govedska juha, zučan ek od jajca, pećeno meso, čobro vino i cokolada. Još više nego pri odraslih, treba paziti na to, da děca jela dobro žvaču (zkosaju), ar je ona skorom i nemreju probavljati, ako jela dobro slinom nepremēšaju.

Ako si dobre volje, dok jedeš i poslje toga, najviše budeš tvojemu zdravju vgodil, jela budu ti se najbolje probavljala; nikaj pako tuliko neškodi, kak kad čteješ, ili drugač duh svoj napinješ, dok jedeš.

Vu jelu valja biti mertučliven, ter navēk se nekakvoga reda držati. Gdo više jede, nego kaj probavljati more, zbetežal bude. Nekoji ljudi brže probavljaju, ter moreju više jesti, drugi koji sporije pro

bavljaju, moraju i menje jesti. Osobito ljudi, koji vnogo sede, moraju se čuvati, da se odviše jelom nenaturpaju. I za vrućih ljetnih danah moramo jako mertučljivi biti, pokedob velika vrućina jako slabi probavne sile.

Gdēkoji misle, da ako kaj više jedu, to se i više hrane i jakšaju; nu to nipošto nije istina Zdrave ovisi o tom, kaj i koliko probavljamo, — a ne o tom, kaj i koliko jedemo. Gdo anda odviše jede, odviše napinje svoje probavne sile, slabi ih, ter nemože dobro da pronavlja, a ono kaj neprobavljamo, ostaje vu želudcu, ukiseli se, prihadja vu gnjiloću, kvari sokove, koje krv vu sebe prijmilje, tim više t lo naginje na betege,

Ako gdo svoja pita, koliko čovek hrane treba, da zdrži svoje telo moremo mu ovo regulu reći: čovek nek tul ko jede, dok se prilično, ali né zevsema nasiti. Primjereno nasiećen je čovek onda, ako mu više nejdnu vtek navadna jela; onda mora prestati jesti, a né svoj želudac jako natrpati; to pokazuje i staro prirečje: „Kad najbolje vu tek jedeš, — prestani“.

Savišenija umjetnost kuhanja tak pikantno i tečno zna prirrediti jela, da nam se čini, da želudac ono potrebuje (zahteva), kaj okus zaželi. Ovako čovek nezna, kada je dosta jel, ali takaj i gubi najvekšu obranu svoga zdravja. Gdopobedu nemre nikajviše jesti, već je taj odviše jel.

Želudcu treba takaj odmora, najmre

ZABAVA.

Čudo.

Svaki od nas je već videl, kak se nekoja vrst komedijašev zna producirati i svoju umjetnost kazati stim, da stvar, koju sad metne pod skrjaljak na stol ili novac, kojega stisne u šaku, na komandu: „jedan, dva, tri — bez traga znikne izpod skrjaljaka ili iz ruke, na veliko začudjenje gledalcah. Potlam se onda ona stvar, koja je bila pod skrjaljakom, ili on novac, budi prsten, kojega je komedijaš držal u ruci čisto negde drugde najdu; komedijaš najme vzeme limonu te ju u sredini prereže i nut iz njezine sredine van luče prsten, kojega je malo prije na jedan, dva, tri dal zniknuti.

Jedni, takovih komedijašev tu svoju umjetnost znadu dobro, drugi malo slabeše, te onda samo lahke komade kažu, ali ih ima, koji su u toj umjetnosti nedosečivi, te im se je njihovoj okretnosti izbilja morati čuditi.

Takov jedan od najboljih bil je i Bosco. On je bil zajedno i mehanikuš. Jednoč je dosel u niekom varošincu na pijac te si je,

posto ga onde nitko nije poznal, sliedeću šalu napravil: On stupi k jednomu seljaku, koj je bil na prodaju donesel pun koš jajec, te se pričme za ista pogadjati, kad bi se već bili skoro pogodili, vzeme Bosco jedno jajce, kak je rekel, za da vidi. Jeli su friška, potere je i nut van opadne cekin, kojega si Boško spravi; vzeme drugo jajce, potere ga i opet van opadne cekin; vzeme tretje četvrto i peto, iz svakoga opadne cekin. Seljak osupnjen to videći, zaveže svojega koša i bez trgovine ode iz pijaca s košom na plećih, jer da jajca nekani prodati. Seljak se iz pijaca odputi izraven u jednu poznatu krčmu, gde je odzad za konskoj štali, jedno jajce za drudim potri, ali već iz nijednoga nije hotel cekin izpasti.

Boško, koj ga je neopažen potajno sliedil, našel gu je u toj štali vsega zdvojenoga nad zgubićkom, kojega si sam pronzrokoval. — Da pak siromak nebu posve zdvojil, prizavsi se Bosco u duši za pravoga krivca tog smiećnog, ali sa siromaka dosta čutljivog zgubička, naplatil mu je jajca, te ga opomenul, da ono nek nikuda više neišće, kaj bu videl, da je Bosco našel.

Prevara nad prevaram.

U oštariju k Pajtašu u Ludbregu dojde jednoč jedan liepo oblečeni, po vanjskem izgledu trgovac, okolo pojasa bil mu je čemer pun novac zakapčen. Isti si zapovedi litru vina i porciju pečenke, a oštarijašu Pajtašu naloži, da jednu drvenku kuruze sa zobjom pomiečano, dvoišće zasiplje jer ov hip budu njegovi ljudi ovde, koji iz sv. Helene, iz sajma sto glav svinj tieraju. Jeden fertal ure prejde za drugim, trgovac postaje sve nemirniji, jer gde ti njegovi ljudi sa svinjami tako dugo ostaju, — nemoguće da im se je nesreća, mozbit na brodu, dogodila. Konačno zamoli Pajtaša, da mu posudi svoga konja za da pred te svoje ljudi more odjahati i videti, kaj je na stvari, i zakaj ih tak dugo neima vu štaciju hranenja i odmora.

Pajtaš, koj je u tom trgovcu nazrieval gosta, od kojega bi mogel gle kakov dobiček ostati, posluži mu drage volje svojim konjem. — Trgovac ga zaja'e ar ridjan se zritne i za čas ga je nestalo proti Seliuku na putu k-Dravi. Ovak ja uć dojde do broda, na kojem se prek prepelja i dalje u Prelog odjaše te u krčmi poznatoga nam Miške Oraškovića odsedne, ter je ono o sto glavah svinj kaj pri Pajtašu bil pripovedal, bila

mora kadkada i prazen biti. Med jednim i drugim obrokom nek bude stanka od 6 vur.

Ako je čovėku zeludec pokvaren ili ako mu nejde v tek, najbolje je pol dana postiti, vno go bolje, nego odmah kojekakve kaplice ili bljuval uzimati.

Odmah po obedu potrebno je mirovati. Gdo more, najbolje čini, ako poslje obeda malo spava, a onda da se prešpancira.

(Drugi put dalje.)

Mlinar i vrag.

III.

Kada je zutradan sunce osvanulo, bil je ded Mihalj već daleko od Dobrovca; i taj dan su se oblaki napravili po nebesih, a za oblaki peklo je sunce vse to strašneše, da je čovėka znoj obležal.

Ded Mihalj klipsal je po malo, polehko dugim putem ogledavajući se od časa do časa naproti svojem Dobrovcu, da vidi, jeli se hoćeju tam razbiti oblaki i ublažiti nevolju ljudsko. Dok je on tak vse lagano napred išel, išel je za njim iz daljine vrag, vse misleč, kak bi još jenkrat pokuasal, da zapelja mlinara Mihalja.

Okolo pol dana, kada je sunce počelo najjake prepekati, obrnul se ded Mihalj s ceste vu hlad, da se malo počine i založi. Komaj kaj se je sel na tratinu, eto ti s druge strani još jednoga čovėka, koj se je poleg njega sel.

— Baš je vručina; pak kak nebi klel, nigdar dežnja, baš pravo prokletstvo živiti na tom svėtu. Tak je na jen dušak rekel ov stranski čovek — a to nije n'gdo drugi bil, nego sam vrag. Nego ded Mihalj je samo ramenom slegnul i odgovoril: Kaj čemo, valjda je takova volja Božja!

Nato je izvadil svoj suhi sir, prekrizl se i počel ga griziti.

— A kaj će ti taj tvrdi sir! Imam ja malo bolši obed, rekel je on stranski i izvadil je iz svoje torbe pečeno, rumeno prase

takova luž, kakova samo more biti, zato se niti za svojimi ljudi, koji tobež te svinje tieraju, nije opitaval, nego se je s niekim nepoznatim židovom, kojega pri Miški našel, odmah zapustil u trgovinu i za kratkim pogadjanjem mu svojega — ili bolje rekuć Pajtaševog konja prodal.

Na razhodku, kad je od židova čul, da isti kani iz Preloga radi svojih trgovačkih odnosajih sada u Selnik putovati, a od onud kroz poljski put na varaždinsku cestu do Stefanca, gde hoće pri Marinkoviću noćiti, dade mu on navuka, da iz Selnika neka neide poljskim putem na varaždinsku cestu, već neka samo ide izraven u Ludbreg te neka pri ostarjašu Pajtašu odsede, koju ostariju mu je kakti jednu od najboljih a k tomu najjeftinijih opisal, a k tomu mu još dal ufanje, da bi s Pajtašem samem mogel kakvu trgovinu sklopiti i gde kaj profitirati, jer je čul, da Pajtaš baš sad želi jednoga dobrog konja kupiti.

Židov poslušne, a tim više jer se je nadjal, da će s Pajtašem trgovati po svoj prilici više profitirati, nego kad bi kroz poljski put na varaždinsku cestu obrnul. — Iz Selnika on odmah jednako u Ludbreg okrene i kod Pajtaša odsedne.

još vruće, da je vse dišalo, ter ga porinul pred sterca Mihalja.

— Hvala! odgovoril je mlinar, denes je petek, a ja vu petek ne jem mesa.

Kada je to čul onaj drugi, zgrabil je iznenada izpred mlinara i sira i ribu, ter je ov čas pogutnul, tak da je mlinaru né preostalo nikaj, do suhe korice kruha. Misli si je vrag, da bu mlinar vezda, kada mu nestalo i sira i ribe, morati prijeti se mrsne prasetine, makar da je i petek; — ali ded Mihalj niti da bi ju pogledal, neg je žvakal i na dalje svoj kruhek, i od onoga maloga ponudil je po'ovicu neznanomu stranskomu.

Kada je ded Mihalj založil, pogledal je na nebo, i kad je videl, da još nekane biti dežnja, stal se je i pošel je dalje. I onaj drugi hotel je iti na put, ali suha slana riba, pak masna prasatina zegrėla mu želudca, da se je znojil kak da bi bil polejani, a za malo da nije omelel od žedje. Počel je psuvati, rućati, bežati od živice do živice izkajuć zviranjka i vode, — ali vsi zviranjki su presušili, nigdi ni kaplje vode.

— Vodu, vodu! počel je vrag vikati i šimfati; nu kaj je on većma kričal i vikal, to mu se krv vse bolje ugrijala, a sunčani traki lomeći se vu oblake vužigali su još bolje.

— Vode, vode! vikal je vrag preklinjajuć i ribu i prasatinu, a najviše deda Mihalja.

Ali vode od nikud. Kad se je vrag tak navikal i nahodal, opal je na zadnje ves truden i žeden pod senati hrast i vusnul kak štuk, — već pol ljeta nije spal.

Komaj kaj je zaspal, a oblaki su se počeli skup spravljati, najprvlje temnomodri, a onda vse črneši, a zadnji temni kak daleka šuma, zi li su se skupa kak velika vojska i nije terpelo ni pol vure, a nad celom dobrovećkom okolicom izlezala se kša — dežnj kak iz čebra i padal od pol dana pak do pol noći.

A kada deždj prestal, onda se je ded Mihalj okrenul i išel je nazad vu Dobrovce i vu svoj melin. Eto ga još i den denes vu melinu, ter melje i popravlja kotače, a Dobrovčanom nepada više ni na kraj pameti, da pomisle i najmenje zlo o svojem mlinaru

Pintarićev Miska, kad vidi stranskoga židova gde u dvorišće obraća te da ima pod kolu i Pajtaševog konja pod pregujenog, odbeši s onom svojom navadnom fletnoćom po stengah u gostionu te ves zasopljen dade Pajtašu na znanje, da njegov konj, kojega već od jutra svi oplakuju, eto sad ide u dvorišće.

Pajtaš zbieži iz sobe u dvorišće i kad vidi svoga konja, gde ga baš židov odprezuje zavikne na njega: „Gde ste vzeli toga konja?“

Židov si u sebi misli: „Aha ov ide ošto na mog ridjana“, — zatim mu veli: „Kaj ne? Liepo marše! — Tri sto forinti med braćum vrieden!“

„Jeli vrieden ili nije vrieden, moj je svikak“ — veli mu Pajtaš i dade odpeljati, nasuprot svemu židovomu protestiranju, svoga konja u štalu, gdie stoprv židovu ciela stvar potanko razjasni, koj je sad stoprv videl, kak ga je nepoznati trgovac u Prelogu namazal i konja čisto liepo natrag Pajtašu poslal.

Em. Kollay

— Nije drugač, već mora, da nas je uprav vrag napeljal, da smo proti dedu Mihalju bili, nigdo drugi kak vrag, — da bi ga nej bilo, daj Bože.

Ali je vrag ostal kak i prvlje na svėtu, ter zapišuje vu svoju velku knjigu kak i do vezda grėšne duše; samo od mlinara Mihalja beži kak od temnjana i vsaki put, kad se je zamislil, kak je hotel vkaniti s prasetinom deda Mihalja — pak sam sebe vkanil, hotel se od srditosti razpoćiti. I den denes mu šumi vu vubi, kak je vikal: vode, vode! — A voda je došla, ar je negdo drugi, jakši od njega, koji ravna i zemljom i vodom.

Priredil:

Glad Ferencz.

KAJ JE NOVOGA?

S puta naše kraljica.

O zadnjih časi boravka kraljice Jalžabete na rtu Sv. Martina pišu iz Nizze: Dne 14. aprila rano vu jutro kraljica je izfetala na za hodnu obalu polnotoka, da se oprost s caricom Eugenijom. Za tim je pohočila marofa, gde je izpina kupicu mljeka i darovala decu mljekarovu, koja su joj na povraček pružila stručak (kiticu cvetnog ružmarina.) Tovarušica hotelierova, gospa Ulrich, dobila je od kralice ljevu kopču vu formi korune s diamanti. Družina je nagradjena s penezi. Ob 10. vuri pošla je kraljica s jednom dvorskom gospodjom kak navadno na banhof, odkud se je odpelala vu San Remu k svojoj sestri grofici Trani, odkud je ob 5 vuri po poldan krenula posebnim cugom vu Lugano. Medtamtoga su jako razočareni ostali gosti na rtu Sv. Martina, kad su stigli po poldan na banhof vu Montone, da sprevodiju kraljicu na odlazku, — i kad nje nije bilo. Vnogi su dižali groficu Mikeš za kraljicu, pak joj i klicali. Vun San Remu kraljica se je pridružila svojoj pratnji.

Iz Luzerna javljaju, da je kraljica vu subotu pred poldan ostavila Lugano, ter izravno pešla k nadvojvodkinji Mariji Valeriji vu Lichtenegg.

Njemačka (prajzka) cesarica na putu.

Carica Augusta Viktorija hotela je 18. aprila ob 6 vuri na večer odpotovati iz Mletakah. Vse je bilo pripravljeno i carica je točno došla na jahtu „Christabel“. Načelnik mletački, koji je carici na jahti predal ljevu kitu cvėtja i nemački glavni konzul upravo su se bili udaljili, kad je podan znak na odlazek. Kad dizanje sidra na ratnoj ladje „Moltke“ pnkuul je lanec ter je sidro ostalo na dnu. Poklankam je to dojavljeno carici, dala je ona zapoved, da se čeka, dok se sidro dok se sidro digno. Zaradi toga otegnul se je odlazak do 9 vur na večer. Kad su obedve ladje krenule iz luke, deždj je padal kak iz čebra, a puhal je jaki viher (sirocco). Zaradi toga morje je bilo zevsema nemirno. Carica je ipak dobro podnesla prevor, samo ju je bočela glava, — dok je njezina pratnja težko trpela, osobito vu blizini Lošinja, gde su silni morski slapi kitali „Christabelu“ sad na jednu, sad na drugu stran. Carica je spavala do blizine Opatije. Po najvećoj kiši (deždju) i vetru stigla je ladja iza 10 vur vu jutro pred Opatiju. Kapitani Langmeid i Prešen ipak nisu dozvolili izkrcanja, ar su slapi bili preveliki. Mali principi čekali su na obali skorom celu vuru, dok su mogli zagrliti svoju majku.

Carica se je napokon uz najveću pogibelj izkrcala ter na obali bila dočekana burnim klicanjem. „Moltke“ je izravno pošeo u Finu, da onde krca ugljen. Meditmitoga je morje bilo tak nemirno, da nije mogel obćiti sa kopnom.

I narodjovoda Karlo Stefan sa tovarušicom moral je pristati vu fumanskoj luci zaradi zla vremena.

Caričin brat Günther povrnul se je iz Mletakah zeljeznicom vu gornju Stajersku na vadasiju. S caricom su se dopeljali barun Mirbach, gospojica Gersdorff, grofica Keller, nadštopski doktor s „Moltke“, pomorski kapitan Scheibel i obedva kapitana Proßen i Langmsid. Slapi su čelu noć tak obležali „Christabelu“, da su mornari morali neprekidno vodu sisaljkami, odstranjivati. Osobito je nemirno bilo jutro vu blizini istarske obale.

Novi kardinali,

Iz Rima javljaju, da bude papa 18. mejusa držal konzistorijum, vu kojem bude imenovan čeli niz nadbiskupah i biskupah, a med njimi nadbiskupa Posilovića za Zagreb, Jozefa Marcelića za Dubrovnik i Andraša Šterka za Krk. Vu istom konzistorijumu popunil bude papa osem izpraženjenih kardinalskih mestah. Kardinali budu imenovani Francesco Segna, tajnik kongregacije za index, Egidio Mauri, nadbiskup vu Ferrari, Andrea Ferreri, nadbiskup vu Milanu, Dominik Svampa, nadbiskup vu Bologni, Dominik Jacobini papinski nuncij vu Lisabonu, Adolphe Perrauo, biskup vu Autunu, Tomaso Sancha, nadbiskup vu Valenciji i jezuvita Andrija Steinhuber vu Rimu. Ferrari i Svampa budu po dobi najmlajši kardinali, ar je prvi komaj 44, a drugi 53 ljet star. Ferrari je komaj pred tremi meseci imenovan nadbiskupom vu Milanu, gde već od ljeta 1846 nije bilo kardinala.

Nazarenci vu vojski.

Vu noveše vrême se povnozavaju Nazarenci vu vojski. Redovito ih se nahadja šest do osem vu reštu, ar se krati nositi oružje. Vnogi vremenom popuščaju, no ima i takvih, koje nemre nikakva kaštiga sklonuti na to, da popuste. Jeden od takvih odpračen je ovih danah iz Budimpešte vu Komoran vu rešt. Ime mu je Pavel Princ. Vu oktobru vzet je med soldate, s mesta je uzkratil poslužnost i odbil soldačko oružje. Zaradi toga bil je obsudjen na 5 mesecih težkog rešta. Puščen početkom aprila na slobodu, došel je k svojoj kompaniji, al je opet izjavil, da neće nositi oružja. „Ako je Jezus mogel za jednu veliku ideju vmřeti, nije ni meni stalo do mojega življenja“, — izjavil je pred vojnim sudom. Sud ga je obsudil na dvě ljeti vu rešt vu festungi Komorn.

Veliki požari.

Od par dnevoj stizu s raznih stranah tuzemstva i inozemstva vėsti o velikih pežarih. Najveksa je katastrofa zadesila Magjarsko Hradište i Novi Sandec.

Vu Magjarskom Hradištu izgorelo je 31 hiža, med njimi kloster franciskanski s cirkvom, škola, pošta i telegrav, špital i sirotište. Pokehdob je toga dneva (17. aprila) puhaj jaki viher, ogenj poprijel na raznih stranah varaša lihte ter je tim i otegotila obranu. Pri gašenju pripetilo se je upravo potreznih dogodjajov: Nekoje su ljude komaj oslobodili, a dvě su zene izgorele. Kvar je prešarcan na 250.000 forinti.

Vu Novo Sandecu prodil se je istog dana ogenj pri jednom peku, a pokehdob je i ondi puhaj strašen veter, raznesel je ognja na više stran, ter jer tak do večeri do 300 vsake fele stanja, tojest dvě-tretine

varaša, 5000 ljudih ostalo je prez krova. Varaški ognjogasci nisu mogli nikaj pomoći, pak kad su stigli ognjogasci s raznih mestah našli su već pol varaša vu plamenu. Izgoréla je gradska v čina s arkivom, 600 ljet starim, pošta i telegraf, gimnazij, više cirkvah, kloster Jezitov itd. Kvar se čini na přek pol milijuna forintih, ali bude više. Veksa stran stanjah bilo je osigu ano.

Selo Obritz pri Oberhollabrunu postra dalo je 18. aprila od požara. Izgorelo je 30 hižah, a vu ognju je zaglavila jedna žena s dvojom decom.

Vu trgovišču Pötschingu kod bečkog Novoměsta izgorelo je istoga dneva 13 stanja s jednom hižom.

Vu Ilavi pri Trenčinu porodil se je ogenj vu noći na 18. aprila, zagorelo je 40 hižah i varaški turen.

Na dalje je izgorela vu mestu Király-Helmezc vu zemplinskoj varmegiji 20 hižah, a vu Velikom Kinindi honvédska kasarna.

Napokon javljaju, da je vu selu Czissovu vu Prajzkoj Šlezkoj izgorelo istoga dneva 28 hižah.

Strašen beteg děce.

Vu selu Nagy-Liti, vu Bihar varmegiji, pojavil se pri děci nekakov novi strašen beteg, koji jako fonda děcu. Bogateše stanovniki bežiju vu Debrecen i Veliki Varadin. Ov beteg zveksinom snadje děcu po noći, nego večkrat i po dnevu. Prvic počne boljeti glava, za tim bluvanje, betežnik izgubi svěst, padne vu delirijum i spopada ga krič vu hrštenjaci i vratu. Smrt navadno nastupa već za 12 vur. Posljednih danah zbetažalo je vu toj obei 19 děce, od kojih je vumrlo — osemnajst.

Založeni cirkveni predmeti.

Iz Temišvara javljaju: Veliku je senzaciju cvdi pobudilo otkriće, da je sakristan ovdešnje stolne cirkve dragocene cirkvene predmete založil Delo je izišlo na videlo, kad je biskup Dessewffy hotel mešu služiti, a stanovitih predmetah nije bilo.

Nova metoda za vraćenje tuberkoloze.

Vu jednoj od zadnjih sjednicah medicinskog kongresa vu Rimu veliku je senzaciju pobudil mladi parizki doktor dr. Backer, koji je probil, da se pridodanjem živućih fermentatah vu ljudsko krv mogu vraćiti bacilarni betegi, kao što je n. pr. tuberkoloza.

Fermentom nazivlju se vu kemiji takove tvari, koji su kadre drugi tvari, ako jim se i vu maloj mēri priměšaju vu najvećoj mēri promjeniti i kemički raztvoriti, a da same pri tom neizčeznu ter se nepotroše. Takov je n. p. ferment kvas (Hefe), koj si priměša vu maloj kolićini tekućini, vu kojoj ima cukora ter ju potekne na vrenje, t. j. njezin cukor raztvara vu ugljično — kiseli alkohol itd., kaj vidimo vsaki dan kod kuhanje piva — a i kod vina.

Dr Backer veli: „Pokehdob sam premetal vsu medicinsku literaturu do danas, mislim, da sam ja prvi, koji puzljive čini na narcotiče bacille tuberkoloze. Ja mislim da sam dokazal, da ferment, kad se priměšaju telu koga bitja, još i vu njegovoj krvi negube svojih svojstvah i obavljaju fenkcije. Oni živu i na da je vu krvi, kolaju telom ter upivaju kemički na telovne sokove i celice.

Izravne próbe s dovoljno dugim sudjelovanjem kvasa s bacilli, koju zorkuju gnojenje, dokazali, da su ti bacilli kesneše bili neškodljivi ter njihove kulture, uštrcane drugim životinjam, nisu zrokuvale nikakvog vužganje.

Mi smo vezda evu metodu, pošto se osvedočilo o potpunog neškodljivosti ušvanja fermenta vu krv životinjah, upo

i kod ljudih ter smo kušali ovak vraćiti tuberkoloze.

Po naših dovezdašnjih rezultatih usudjujem se utvrditi, da smo uštrcavanjem antibakterialnih fermentatah moguću izvraćiti 90 postotkov tuberkoloznih vu prvom stadiju betega, 60 postotkov vu drugom stadiju, a vu tretjem broj već prema još sačuvanom děl plućah. Mi smo vu ljetu izveli okolo 5000 takvih injekcijah, a izuzev posve neznatu zimicu, koja je potrajala 4 do 5 vur iza uštrcanja, nismo nikad opazili kakovih štetnih posljedica.

Na to je dr. Backer pozval doktore, da ztražuju ovo njegovo sredstvo.

LOTERIJA Graz 21-ga apriliša 1894
22 7 44 55 47

Cena žitka. — Gabona arak

1 m.-mázsa. —	1 m.-cent.	frt	kr.
Buza	Pšenica	6	50
Zab	Zob	6	—
Rozs	Hrž	5	—
Kukoricza 6	Kuruza stari	5	—
uj	novi		
Árpa	Jecmen	6.	—
Fehér bab	Grah beli	5.	—
Sárga *	* zuti	4.	—
Vegyes *	* změšan	4.]

Arverési hirdetmény.

A perlaki kir. jbiróság, mint tkvi hatóság közhirrě teszi, hogy Topley Tamás alsó-domborui lakos kérelmére ifj. Berlyák József alsó domborui lakos ellen 23 frt 45 kr. költség tőke és a 3588 [93 P. sz. végzéssel megállapított 11 frt 65 kr. ingó végrehajtás megkísértési és ezuttal 6 frt 60 kiban kérelmi költség kielégítése végett a nagy-kanisai kir. trvszék és a perlaki kir. jbiróság tőletén fekvő alsó-domborui 20 sztjkvben A I 87 hrsz. a. felvett ingatlanok ifj. Berlyák József nevén álló egy negyel rész, illetve az 1881. évi LX. t. cz. 156 §-a alapján az egész ingatlan 400 frt becserékben 1894. május 12. napján délelőtt 10 órakor Alsó-Domboru község házánál Grész Alajos perlaki lakos felperesi ügyvéd vagy helyettese közbenjöttével megtartandó nyilvános árverésen el fognak adatni. Kikiáltási ár a fentebb kitett becser.

Arverési szándékozók tartoznak a becser 10% -át készpénzben vagy óvadékképes érték-papirban a kiküldött kezéhez letenni.

A perlaki kir. jbiróság mint tkvi hatóság. 514

138/244. sz.

Arverési hirdetmény.

Alhírott kir bir. végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 103. § a értelmében ezennel közhirrě teszi, hogy a csáktornyai kir. járásbiróság 1227. 94. számú végzés által Pruszátz Alajos végrehajtó javára Egyed Antal ellen 2260 frt, tőke s ennek járuléka erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 691 frt 33 krra becserült szobabutorok, ágyi nemtek, korcsmai eszközök, hordók, konyhai edények, sertvések, tehén és gazdasági tárgyakból álló ingóságok nyilvános árverésen leendő eladatása elrendeltetésén, ennek a helyszínén, vagyis Nedelicezen leendő eszközleáere

1894. évi május hó 2-án d. e. 9 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivataknak meg, hogy az ériutett ingóságok ezen árve-

ésen, 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alól is készpénz fizetés mellett eladatni fognak.

Mindazok kik elsőbbségi jogokat vélnék érvényesíthetni, kereseteiket vagy szóbeli jelentéseiket az árverés megkezdéseig alulírt bír. végrehajtóhoz adják be.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 109. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Csáktornyan, 1894. április 23-án.

Molnár,

kiküldött bír. végrehajtó.

511 1-1

789. tk 1894.

Árverési hirdetményi kivonat.

A csáktornyai kir. járásbíró, mint telegkönyvi hatóság közhírró teszi, hogy Zakai Henrik ügyvéd végrehajtónak, Horváth Imre végrehajtást szenvedett elleni 2 frt 85 kr. tőkekövetelés és járuléki iránti végrehajtási ügyében a nagy-kanizsai kir. törvényszék (a csáktornyai kir. bíróság) területén lévő csáktornyai 151. tk. 184. hrsz. a. ingatlanból és tartozékaiból Horváth Imrét illető fele része 1601 frt 50 kr-ban az árverést ezzel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az

1894. évi május hó 16. án d. e. 10 órákor

a csáktornyai telegkönyvi irattárban megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozik tartozni az ingatlan becsárának 10%-át készpénzben vagy az 1881: LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a kelt igazságügyminiszteri rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezébe letenni, avagy az 1881: 60. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kir. bíróság, mint tkvihatóság.
Csáktornyan, 1894. évi március hó 7-én.

513 1-1

Pályázat.

Mura-Vid község (Zalamegye) r. kath. kántortanítói állására pályázat hirdettetik. Jövedelme 425 frtnyi készpénz fizetés havi előleges részletekben. két szobából és konyhából álló lakás, kert, istálló és sertésöl, 7 hold 800 ööl szántóföld és szokásos stóla. Választási határidőül 1894. június 2 ika délelőtti 10 óra tűzetik ki, - melyre az okleveles pályázók személyesen megjelenni tartoznak.

Pályázati kérvények megelőző nap délután 4 óráig alulírotthoz Mura-Vidre (Zalamegye) köldendők. Tannyelv magyar és horvát.

Kelt Mura-Viden 1894. ápril 23-án.

Golub János

r. kath. plébanos isk. sz. elnök.

510 1-1

Gyapjuszövetek

Bel- és Külföldi Divatárunk

Kamgarn, Cheviot, Tricot

Egyenruházati-Lovagló-Vadász-Erdész és Libéria-Szövetek
Peruvien és Dosking a magas papság részére
Kocsi- Butor és Tekeasztal-Posztók

legjobb minőségben és legolcsóbb árak mellett szállít vidékre, megrendelések útján

ANTON SUESS

gyári-raktára

Grác (Styria)

Alapított 1744-ben.

Minták kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek.

Elárusítóknak külön engedmény!

506 2-4

Szagtalan és nyomban száradó

Valódi csakis
egy fél és
1 Kilos
üveg palackokban
kapható.

Utánzásoktól
vagyunk
és h. tarozottan
Christoph-féle
lakk körendő.

Christoph Ferencz szobapalló-fénylakk

lehetővé teszi, hogy a szobák a mázolás alatt használattalassanak, mivel a kellemetlen szag és a lassú, ragadós száradás, mely az olajfestékek és az olajlakkok sajátja, elkerültek. Emellett a használata olyan egyszerű, hogy kiki maga végezheti a mázolást. A palló nedves tárggyal feltörölhető, anélkül, hogy elvesztené fényét. Meg kell különböztetni:

színezett szobapalló-fénylakk,
sárgásbarnát és mahagonibarnát, mely akár csak az olajfesték föli be a pallókat egyaránt fényre ad. Ezért egyaránt alkalmazható régi vagy új pallóra. Teljesen beföd minden foltot, korábbi mázolás stb.; van azonban

iszta fénylakk (színezetlen)
új pallókra és parketre, mely csupan fényt ad. Különösen parketre a olajfestékekkel már bemázolt egézen új pallókra való. Csak fényt ad, ennélfgyva nem föli el a famozást.

Postasomag, körülbelül 30 négyzet méter. (A közzéadásra való 5 frt. 90 kr. vagy 90% márká.)
A közzétlen megrendések minden városban, ahol raktárak vannak, ide küldendők. Mintakiosztások és prospektusok ingyen és bérmentve küldetnek. A becsárásnál tessék jól vigyázni a égőre a a gyári jegyre, mivel ott a több mint 1850 éve letező gyártmányt sokféle utanozzak és hamisítják, s sokkal rosszabb, a gyakran a cínak meg nem felelő minőségben hozták forgalomba.

Christoph Ferenc,

A valódi szobapalló-fénylakk feltalálója és egredőli gyártója,

**Prága, K. Berlin.
Zürich.**

Csáktornyan:

GRANER TESTVÉREKNÉL.

Kiadó lakások.

A szük utcza 248/189. számú házban

Egy nagyobb lakás
Egy kisebb lakás- és
Egy butorozott szoba kiadó.

Bővebbet a házmesternél.

517 1-*

Köszvény és csúzbán szenvedőknek ezennel a legtöbb körökben

Horgony-Pain-Expeller

elnevezés alatt dícsérológ ismeretessé vált *Tinct. Capsici comp.* ajánlólóg legyen emlékeztetve hozva. Ezen népszerű háziszor 25 óta, mint legmegbízhatóbb fájdalomcsillapító bedörzsölés ismeretes és mindnyájuk által, a kik használták igen kedveltetik, úgy hogy további különös ajánlásra nem szorul. Üvege 40 kr., 70 kr. vagy 1 f. 20 krnyi áron a legtöbb gyógyszer-tárban kapható. Azonban a „Horgony” védjegyre ügyelendő, mert csak a vörös horgonyal ellátott üvegek valódiak. Ha a valódi Pain-Expeller helyben nem volna kapható, akkor forduljunk a gyártók gyógyszer-tárához: Richter győzsertára „az arany oroszálhoz”, Prágában vagy Török József gyógyszerészhez Budapesten.

gyártó: KÜLSŐ VÁZLAT 7.

ELSŐ MAGYAR

Gőzcseplőgépek

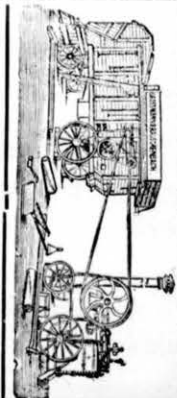
983 9-10

GAZDASÁGI GÉPGYÁR, BUDAPEST.

Rövidített levélczím:

Kedves feltalálók!

saját HAZAI gyártmány

Özsen gazdasági gépek
ELSŐ MAGYAR
műtőczén

Arverési hirdetményi kivonat.

A csáktornyai kir. járásbírótság mint telekkönyvi hatóság közhíré teszi, hogy Simonics Márk bottornyai lakos végrehajtónak, Gunecz István bottornyai lakos végrehajtást szenvedett elleni 109 frt 23 kr. tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében; — továbbá az államkincstárnak ugyan a fenti végrehajtást szenvedett elleni 37 frt 7 kr. tőke követelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a nagy-kanizsai kir. törvényszék — a csáktornyai kir. jbiróság területén lévő bottornyai 151. tk. 197. hrsz. a. 329 frt, 558. hrsz. a. 171 frt, 596. hrsz. a. 138 frt, 633. hrsz. a. 69 frt, 1012. hrsz. a. 119 frt, 1435. hrsz. a. 95 frt, 1470. hrsz. a. 190 frt, 1876. hrsz. e. 129 frt, 198. hrsz. a. 23 frtra, az ezen tjkvben felvett legelő és erdő illetmény 150 frtra, a bottornyai 738. tk. 905/b hrsz. a. 114 frt, a bottornyai 800. sz. tjkönyvben 1214 hrsz. a. 102 frt, 1535. hrsz. a. 53 frt, 1609. hrsz. a. 97 frt, a bottornyai 801. tk. 1805. hrsz. a. 22 frt, 1892. hrsz. a. 171 frt, és 1900. hrsz. a. 18 frtra becsült ingatlanok és az előirt összes ingatlanokra az árverést ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az

1894 évi május hó 16 ik napján délutáni
3 órakor

a bottornyai község házánál Zakál Henrik felperési ügyvéd vagy helyettesének közben.

jöttével megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladtni fog.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlan becsárának 10% -át készpénzben, vagy az 1881: LX. t. cz. 42 §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333 sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a

kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kir. jbiróság mint tkvi hatóság:

Csáktornya, 1894. évi márczius 11-én.

516 1-1

A miskolci gyalog- és lovaslaktanya összes cement s csatornázási munkáinak vállalkozója.

Sartory Oszkár

építő-anyagok raktára és cement-áru gyára Nagy-Kanizsán.

Van szerencsém azon tiszteltteljes jelentést tenni, miszerint raktáromban a legkifutóbb minőségű mező- és vakolat-gipsz, építészeti mész, hydr. mész, román cement, 1^a román cement és valódi permoosi portland cement

készletet tartok eredeti gyári árák mellett; továbbá a Nagy-Kanizsán berendezett cementáru gyáramban kitanú és valódi portland-cementből készült cementlemezeket, természetes vörös és fekete színben, különféle nagyságban közönséges és mesterséges márványban gyártok mindenemű épület díszitményeket, szállítok étvállalok cement építési munkalátokat u. m. veneciai-terrazzi gr. n., mozaik padozat talapzat, vízvezető cement-csatorna, falak szárazzá tételé, vízvezeték helyreállítását, szarvasmarha abrak sorompok, abrak lohutó kádak és vizgyűjtők elkészítését, Steyer homokköt, karsti és karrai márványt, kelheimi lemezt, elszigetelő kátrányos lemezeket — különösen előnyösek falak száraz állapotban megtartására. — kereszt-ágakat, falkapcsokat, a legjobb minőségű vasból gazdasági gépeket, ugyszintén szerszámokat, valódi chamotte kályhákat a legolcsóbb árák mellett szállítok általában minden az építészeti és gépszakmába vágó megrendelések a leggyorsabban és legújtanysabban teljesítetnek. Kívánatra előleges árszabásokat, mintalapot, rajzokat, fenyképeket és mintadarabokat mindenkor kész vagyok beküldeni.

Kiváló tisztelettel

Sartory Oszkár.

Fiók-üzlet MISKOLCON.

Kérjen csak „ZACHERLINT“

mert ez a leggyorsabban és legbiztosabban működő szer mindennemű lérgék kipiszítására.

Semmi nem bizonyíthatja jobban elérhetetlen erejét és jóságát, mint **óriási elterjedésének** sikere mely szerint nem létezik egy második szer, melynek forgalmát, a

ZACHERLIN

legalább néhány tucat-szor felül nem mulná.

Kérjen azonban mindenkor lepecsételt üveget és csakis

„Zacherlin“

névvel ellátott mert minden más értéktelen hamisítvány !!

Csáktornya:

Strahia Testvérek
Graner Testvérek
Heinrich Miksa
özv. Göncz L. gyógyszer.

Aldó-Lendva:

Fuss Nándor gyógyszer.
Freyer Fülöp
Graner Testvérek.

Perlak:

Kramarits Viktor,
Sosterics Pál.

Felstrau:

Max Robic.

Az üvegek ára: 15 kr., 30 kr., 50 kr., 1 és 2 frt; a Zacherlin-porszóró-készülék darabja 30 krajczár.